

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф-д-р ик.н. **МИХАИЛ ДИНЕВ** Петров УНСС, *катедра*
„*Финансов контрол*“, научна специалност : *Счетоводна*
отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност.

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „**доцент**“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност.“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по обявения конкурс, съгласно Заповед № РД 06- 1452/ 30.05.2016 на Ректора на Икономически университет -Варна .

Единствен участник в конкурса : **РУСЛАНА ИВАНОВА ДИМИТРОВА**

1. Информация за кандидата

Единственият участник в обявения конкурс за „**доцент**“ има присъдена образователна и научна степен „ **доктор**“ и е главен асистент към катедра „ Счетоводна отчетност“ при университета. Д-р Димитрова получава средно икономическо образование в Икономически техникум Варна, а висше в Икономически университет –Варна. От 1985 г. е асистент към катедра „Счетоводна отчетност“ и последователно ст.и главен асистент. От 2012 г. е доктор по икономика и преподава или участва в преподаването на учебни дисциплини от областта на финансовия контрол и на счетоводството, някои от които Теория на контрола, Финансов контрол, Оценка на риска и вътрешен финансов контрол, Бюджетиране и финансов контрол в публичния сектор , Счетоводство на промишленото предприятие и др. Научните и интереси са в областта на финансовия контрол, счетоводството, одита, управлението. Поддържа научни и консултантски контакти с предприятия във Варна. От 1993 г. д-р Димитрова е дипломиран експерт-счетоводител и регистриран одитор. Ежегодно участва в ръководството на стажовете и практиките на студентите, специализира в Лондон по проблемите на вътрешния одит, участва в успешно завършени научни проекти, разработва програми за две нови научни дисциплини. Владее много добре руски език, добре

английски и основно немски и турски езици. Има добра компютърна подготовка, използва съвременни методи на преподаване. Представени са от кандидата необходимите документи за учебната натовареност, която напълно отговаря на академичните изисквания.

2. Обща характеристика на представените за конкурса публикации

Единственият кандидат по конкурса представя следните групи публикации, издадени след придобиването на образователната и научна степен „доктор „ :

а/ монографии – Вътрешният одит в системата за финансов контрол и управлението на риска- 233 стр. Монографията е обсъдена в катедра „Счетоводна отчетност“ ,рецензирана и издадена от Монографична библиотека „проф.Цани Калянджиев“,ИУ-Варна,2016 г.

б/ монографии и студии- Лично участие от 47 стр. в колективен труд с проф.д-р ик.н. Калю Донеv „ Програмно бюджетиране и ефективност на финансовия контрол, Годишник на ИУ-Варна,бр.87,2016 г.

в/ Научни статии - 9 публикации в списания със съответния № ISSN, в т.ч. една от тях публикувана в Одеса .

г/ научни доклади – 4 доклада,публикувани в сборници със съотв.№ ISSN

д/ учебници и учебни помагала – общо 5 съавторства ,с общ обем от 244 стр.

е/ други публикации / научно популярни статии /-2 публикации,с общо 17 стр.

Общо за конкурса кандидатката е представила 704 стр. публикации, подробно описани в документацията за конкурса по видове издания.

3. Оценка на представената за конкурса научна продукция

Последователно оценката на научното творчество на кандидатката д-р Руслана Димитрова може да се представи както следва :

а/ **Монографичното изследване** „ Вътрешният одит в системата на финансовия контрол и управлението на риска“, 233 стр.

Изследването е посветено на значим не само за българската практика проблем,но и за теорията и практиката на одита и управлението на риска в отделните предприятия и корпорации. Въз основа на задълбочени изследвания на теорията на вътрешния одит,както и на множество проучвания на практиката, д-р Димитрова прави оценки,

обобщения и предположения за възможното усъвършенстване на одитния процес в предприятията. Значението на монографията нараства и от сполучливото изследване на връзката „вътрешен одит- управление на риска „.

Монографичното изследване е направено с добра структурна подреденост на проблематиката. В трите глави на монографията се представят последователно теоретичните аспекти на вътрешния одит, паралела между вътрешния одит и финансовия контрол, както и въздействието на вътрешния одит в управлението на риска. При разработката авторът показва преди всичко широки познания за същността на вътрешния одит, за неговите проявни форми, принципи и прилагани процедури, умело извежда необходимите усъвършенствания на одитния процес при управлението на риска. Монографията е написана на достъпен език, с добро познаване на световната теория и практика, с умело прилагане на системния подход, на диагностичните и прогностични методи, за да се достигне до изводи и обобщения за възможни приложения на авторовите изводи и препоръки.

Въпреки, че българската одитна практика не предлага забележими постижения в управлението на риска, авторката е успяла да изследва условията за активно участие на вътрешния одит в оценъчния процес на вътрешните контроли, с което се свежда до минимум вероятността от проявление на рисковите ситуации в предприятието. Изследването тук и като цяло се ръководи от обективната оценка на състояния и на възможности те да се променят с усъвършенстване, най-вече разнообразяване на одитния процес. Представени са подходящи методи и модели за управление на риска и възможностите за координирано участие на вътрешния контрол и на вътрешния одит за тяхното приложение по пътя към преодоляване на рисковите полета.

Постижение за разработката е множеството идеи и препоръки, които следват след всяка нейна част, както и като обобщение от изследването на теорията и особено на българската практика на вътрешния одит. Това прави монографичното изследване полезно и необходимо за обогатяване на одитната теория, за увеличаване на възможностите да се прилагат нейните методи и подходи в управлението на предприятията. Монографията е едно убедително доказателство за възможностите на автора да изследва значими за икономиката проблеми, да допринася за тяхната теоретична интерпретация при решаването им в практиката.

б/ Студии : Представена е една студия, част от колективен труд, със заглавие :“Програмно бюджетирание и ефективност на финансовия контрол“. В нея се представят възможностите за усъвършенстване на

процесите на бюджетирание и адаптиране на някои методи на финансов контрол при тяхното приложение при български условия. При изследването се използва системния подход като се открояват типичните за програмното бюджетирание етапи и процедури, които предизвикват потребности от вътрешен финансов контрол.

Последователно в студията се изследват теоретичните основи и принципните постановки в появата и развитието на програмното бюджетирание, тяхното приложение в страни като САЩ, Франция, Нова Зеландия, Холандия, заедно с началните прояви на този подход и в българската практика на бюджетира, до нейното развитие в наши дни. Изследвани са информационното осигуряване, оценката и мониторинга на показателите за изпълнение на бюджетните програми, представени са и възможностите за усъвършенстване на българската практика. Споделено е авторовото разбиране за изграждане на единна система за оценка, мониторинг и финансов контрол на бюджетните програми, съставяни на национално равнище. Открито е и значението на одита на изпълнението на бюджетните програми, както и необходимостта да се обогати нормативната база с произтичащи от добрите практики принципни постановки, в т.ч. и с изискванията за ефективно контролно въздействие върху целия процес на съставяне и изпълнение на бюджетните програми. Като цяло студията е показател за възможностите на кандидата за доцент да обобщава опита на напредналите в определени области страни и да предлага успешни решения за усъвършенстване на българската практика.

в / Научни статии . Представени са по конкурса 9 научни статии, в т.ч. и една публикувана в Одеса. В тях се открояват възможностите на д-р Димитрова да използва кратките форми на научно представяне, за да открий акцентите на значими за финансовия контрол проблеми.

- Още в първата / по списъка на публикациите / статия, публикувана в Одеса „ Internal audit within the system of financial control „ се представят ролята, функциите и отговорностите на вътрешния одит в системата за финансов контрол като следствие от концепцията за развитието на финансовия контрол. Използван е анкетния метод за проучване на българската практика като резултатите са представени с изводи и препоръки за нейното усъвършенстване в посока на : организационен и правен статут на вътрешния одит в съзвучие с утвърждаването на неговата независимост и връзки на взаимодействие с одитните комитети; обхват и съдържание на одитните ангажименти с идея да се

фокусираат техните прояви към основните рискове ,свързани със системата на финансовия контрол,управлението на риска и стратегията за развитие на бизнеса; усъвършенстване на методологията и на технологията на вътрешния одит главно в етапа на планиране, за да се предвидят финансовите рискове и възможностите за координарно въздействие с други външи прояви на одита.

- В статията „Технологични особености и усъвършенстване на одита в условия на несъстоятелност“ се изследва накратко комплексния характер на несъстоятелността ,която предизвиква и различно поведение от страна на одитиращите .Ударението е върху диагностичния финансов одит като се предлагат идеи за усъвършенстване на диагностичната методология,идеи за промени на стандарти и на законодателни актове ,както и въвеждане на задължителен одит за предприятия в несъстоятелност.
- „Вътрешен одит и оценка на риска ,свързан с предположението за действащо предприятие“ е статия ,посветена на общите черти и различия между вътрешния и външния независим финансов одит,възможностите за тяхното взаимодействие.Ударението е върху възможностите на вътрешния одит да осигури надеждна оценка на риска при изразяване на предположение за действащо предприятие.Това прави статията интересна и полезна за инвеститори,които разчитат на обективно изразеното мнения за действащо предприятие ,за да насочат своите инвестиции към реализация.Това,както предлага авторът ,е възможно при една по-съвършенна методика за вътрешен одит като се вземат под внимание постановките на нормативната уредба за счетоводството и за независимия финансов одит.
- В статията „Разбиране и прилагане на компетентностния подход в обучението по финансов контрол“ се откроява новия модел на един съвременен ,модерен подход за обучение по финансов контрол.Моделът е представен от авторката цялостно и подробно обоснован от теорията не само у нас,но и в чужбина,както и от българската практика на преподаване.Взети са предвид и някои добри практики от други страни.
- „Предприемачеството в строителството-предизвикателство и засчетоводителя“ се представят анализи и идеи за усъвършенстване на нормативната база и на счетоводната методология при счетоводно отразяване и данъчно третиране на правото на строеж и на покупката на земя за строеж.

- „ Организация на информационното осигуряване на вътрешния контрол“ е статия посветена на обогатяване и разширяване на възможностите за различни източници на информация на фирмено ниво. Идеята е да се създаде модел на гъвкава, адаптивна и динамична система за контрол и нейното адекватно информационно осигуряване.
- В статията „Документация и инвентаризация и счетоводно отразяване на резултатите от нея“ се откроява същността и значението на документацията и инвентаризацията в малките и средни предприятия. Предлагат се идеи за нови нормативни решения, както и за усъвършенстване на процесите на документиране и ан инвентаризация.
- „Приключване на инвентаризацията и счетоводно отразяване на резултатите от нея“ е статия посветена отново на инвентаризацията ,с подробно разглеждане на найната технология и на счетоводното отразяване на резултатите от нея. Статията предлага идеи за усъвършенстване на двата процеса на инвентаризация и на отчитане.
- „Електронен магазин-счетоводни и данъчни аспекти „ се посвещава на същностните характеристики и правната рамка на електронния магазин, предложени са идеи за усъвършенстване на счетоводните процеси при електронното и онлайн отчитане, обосновани са правните и данъчни проблеми.

Внимателният преглед на научните статии дават основание да се обобща, че кандидатът за доцент има непосредствен интерес към значимите проблеми на практиката на вътрешния контрол и одит, търси и предлага нови решения и модели за усъвършенстване методологията на контролно въздействие.

г/ Научни доклади- Представени са за конкурса 4 научни доклада. Всички те поотделно и общо отразяват изследването и идеите на кандидата за доцент за усъвършенстване на методите и подходите на вътрешния контрол и повишаване на неговото значение за създаване на ефективна контролна среда в предприятията.

Научните доклади , представени за конкурса, отразяват стремежа и възможностите на кандидата за „Доцент“ да анализира състоянието на българската практика и като се използват теоретичните постановки и познания да се предлагат нови, ефективни решения.

д/ Учебници и учебни помагала . Д-р Димитрова е представила участие с 3 глави в колективен учебник „Теория на финансовия контрол“ с общо 119 стр. Нейни са глава пета „Съдебно-счетоводни експертизи“, глава шеста „Независим финансов одит“ и глава седма

„Данъчно-осигурителен контрол „ .Трите глави са разработени с задълбочено познаване на теорията и практиката на финансовия контрол,показателни са за педагогическите възможности на кандидата в конкурса ,за умелото поднасяне на познания, с фундаментално значение за подготовката на студентите .Специфични теми като тази за съдебно-счетоводните експертизи,както и за данъчно-осигурителния контрол са разработени разбираемии на високо професионално- научно и литературно ниво . Подобни качества са характерни и за представените по конкурса три учебни помагала на д-р Димитрова .

е/ Други публикации/ научно-популярни статии/.Представени са за конкурса 2 научно-популярни статии в областта на счетоводството , свързани главно с годишното счетоводно-приключване.

4. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

В справката на кандидата за „доцент“научните и научно-приложните приноси са разделени в зависимост от изследваните области както следва : по финансов контрол,счетоводство и методология на обучението на студентите.

По наше мнение в областта на финансовия контрол могат да се открият следните приноси : **а/** изследвани са значими за теорията и практиката на финансовия контрол методологически и организационни проблеми на вътрешния одит и на вътрешния контрол в предприятията,дадени са конкретни идеи за тяхното усъвършенстване; **б/**въз основана изследването са дадени решения за взаимодействието между вътрешния контрол,вътрешния ,независимия финансов одит , открояна е ролята на Одитните комитети; **в/**Значимо за усъвършенстване на вътрешния одит е неговата оценъчна проява по отношение на рисковите ситуации в предприятия и възможностите за тяхното предотвратяване и преодоляване. Откроява се приносното значение на постановките за възможностите на вътрешния одит да прави сравнително точни предположения за риска при оценка на действащо предприятие. **г/** приносно значение имат изследваните възможности за налагане процедурите за диагностичен одит; **д/** дадени са механизмите и моделите за проявите на финансовия контрол при осъществяването на бюджетното програмиране.

В областта на счетоводството са отккроени предимно практико-приложни приноси главно по отношение на технологични решения при отчитанена на счетоводните и данъчни ефекти при правото на строеж и продажбата на земя за строеж,както и практико приложните аспекти на

документирането и провеждането на инвентаризация изразбира се споделените идеи за електронния магазин

Практико-приложно значение имат приносите за усъвършенстване на учебния процес по финансов контрол, чрез прилагане метода на конкретната ситуация и компетентностен модел на обучение.

Цитирания .Посочени са две цитирания,което се дължи на сравнително „затворения“ кръг на публикациите и липсата на по-големиконтакти с колеги от други ВУЗ, което по-скоро е слабост на системата на висше образование.

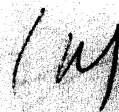
Към цялостно творчество на кандидатката за „ доцент“,освен безспорно полижителните оценки,може да се препоръча разнообразяване на тематиката както в областта на финансовия контрол изобщо / форми,методи,модели /,така и в областта на одита в частност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Внимателният преглед на научното творчество на д-р Руслана Димитрова дава основание да се даде висока оценка за изследователския подход ,теоретичните обобщения и идеи за усъвършенстване на практиката най-вече на финансовия контрол .Тя отговаря на всички научни и науко-метрични изисквания за придобиване на исканото научно звание и респективно за заемане на академичната длъжност“доцент“. Въз основа на това предлагам единствения кандидат по конкурса **гл.ас.д-р РУСЛАНА ИВАНОВА ДИМИТРОВА** да заеме академичната длъжност „**ДОЦЕНТ**“

05.08.2016 г.
СОФИЯ

РЕЦЕНЗЕНТ :

/ проф.д-р ик.н. **МИХАИЛ ДИНЕВ** /

До
Председателя на Научното жури
по конкурса за заемане на
академичната длъжност “Доцент”
по научната специалност
“Счетоводна отчетност, контрол
и анализ на стопанската дейност” за
нуждите на Икономически
университет - Варна

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА
Бх. № 558 / 09 03 2016г.

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове на гл.ас. д-р Руслана Иванова Димитрова за заемане на академичната длъжност “Доцент” по професионално направление 3.8 „Икономика”, научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” за нуждите на катедра “Счетоводна отчетност” към Икономически университет – Варна.

Р е ц е н з е н т: проф. д-р ик.н. Калю Иванов Донев с научно звание и научна степен по научната специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”
Дом. адрес: Варна, ул. “Разлог”, бл. 705, вх. 8, ап. 124, тел. 0889 623 994

Уважаеми Г- н Председател,

Уважаеми членове на Научното жури по конкурса за заемане на академичната длъжност “Доцент” по научната специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” за нуждите на Икономически университет – Варна, рецензията е разработена в съответствие с изискванията на съществуващата дългогодишна практика за рецензентската дейност и критериите за заемане на академичната

длъжност “Доцент”, регламентирани със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет - Варна.

1. Представяне на кандидата

Единствен кандидат в обявения конкурс за заемане на научната длъжност “Доцент” по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” е гл.ас. д-р Руслана Иванова Димитрова – преподавател в катедра „Счетоводна отчетност” на Икономически университет - Варна

Гл.ас. д-р Руслана Димитрова е завършила средно специално образование в Икономически техникум през 1974г., а висше икономическо образование, спец. „Счетоводство и контрол” през 1978 г. във ВИНС „Д. Благоев”, сега Икономически университет - Варна. Съгласно изискванията на Закона за висше образование има правата на „Магистър” Придобива квалификацията Икономист-счетоводител.

Защитила е дисертационен труд през 2012 г. в Икономически университет –Варна на тема „Вътрешен финансов контрол в предприятието – възможности за моделиране” и е присъдена образователната и научна степен „Доктор” по професионално направление 3.8 Икономика, Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”, Диплом №13/14.09.2012 г.

През периода 1978 – 1985 г. работи като счетоводител в СЗ „Стойко Пеев” гр. Белослав.

След конкурс през 1985 г. е назначена като асистент в катедра „Счетоводна отчетност” на Икономически университет – Варна. Старши асистент е от 1989 г.- до 1994 г. От 1994 г. е главен асистент към катедра „Счетоводна отчетност”. Участвала е в научно-изследователски проект на тема „Вътрешният одит в системата на финансовия контрол и управлението на риска”, финансиран със средства на Държавния бюджет. Проектът е приключил успешно и разработката е приета и отпечатана през 2014г. Владее английски език на добро равнище и руски език на много добро равнище. Има познания и по немски и турски език.

2. Основание за написване на рецензията

Рецензията е разработена и представена на основание Заповед № РД 06-1452 от 30.05.2016 г на Ректора на Ректора на Икономически

университет – Варна и Решение на Факултетния съвет на Финансово-счетоводния факултет на същия университет

Списъкът на документацията, представена от кандидата е пълен и отразява в количествен аспект спазването на критериите и другите изисквания за заемане на академичната длъжност “Доцент” по “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност от гл. ас. д-р Руслана Иванова Димитрова.

3. Персонална характеристика на кандидата за “Доцент” по “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”

Кандидатът за заемане на научната длъжност “Доцент” по “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” гл.ас. д-р Руслана Иванова Димитрова е в трудово-правни отношения с Икономически университет – Варна от 1985 г. – на основен трудов договор. Преподава учебни дисциплини пред студентите редовно и задочно обучение.

Гл.ас д-р Руслана Иванова Димитрова съгласно документите по конкурса е ръководител на студентски практики. Академичен наставник е по проект „Студентски практики”, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси”. Научните интереси на кандидата са в областта на финансовия контрол и управлението на риска. Поддържа много добри контакти с практиката. Дипломиран експерт-счетоводител е от 1992 г. Това обстоятелство е индикатор за нейната отлична практическа подготовка. Това допринася съществено за практическата насоченост на водените от нея учебни занятия. Притежава много добра компютърна подготовка, която сполучливо използва в учебния процес и изследователската дейност. Учебните занятия, които води са методически много добре подготвени. Притежава сертификати за участие в курсове за езикова подготовка, за компютърни знания и умения.

Пълният и задълбочен анализ на документите по обявения конкурс показва пълно съответствие и акуратност при тяхното комплектуване. Следователно рецензентът потвърждава законността на осъществените процедури по обявяването, допускането до участие в конкурса и самото провеждане на конкурса в съответствие с изискванията на ЗРАСБ, Правилника за неговото приложение и вътрешните нормативни актове за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна.

4. Характеристика на учебната дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „Доцент”

Кандидатът по конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” по професионално направление 3.8 Икономика, специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” гл.ас. д-р Руслана Иванова Димитрова участва в преподаването на няколко учебни дисциплини, главно от учебните планове на специалностите „Счетоводство и контрол” и „Финанси” на Икономически университет - Варна. Чете лекции и води упражнения по следните учебни дисциплини: Теория на контрола, Финансов контрол, Оценка на риска и вътрешен финансов контрол, Теория на счетоводството, Бюджетиране и финансов контрол в публичния сектор и др., общо 11 бр.

Учебната заетост на Гл.ас д-р Руслана Иванова Димитрова за две учебни години е както следва: 2013/2014 г. – лекции 120 ч., и упражнения 150 ч., през 2014/2015 г. – лекции – 150 ч., упражнения – 150ч. В Справката към документите по конкурса за „Доцент” липсват данни за учебната натовареност през последната учебна година – 2015/2016 г. Над 50 % от учебната заетост на кандидата са лекции по основни учебни дисциплини.

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „Доцент” гл.ас. д-р Руслана Димитрова познавам от момента на нейното постъпване като асистент в катедра „Счетоводна отчетност”. Ръководила е семинарни занятия по преподаваните от рецензента учебни дисциплини – Теория на контрола и Финансов контрол.

Водените лекционни часове и семинарни занятия от участника в конкурса гл.ас. д-р Димитрова се характеризират със следните съществени характеристики: задълбоченост, актуалност, използване на активни методи на обучение, методическа издържаност и др. Преки впечатления имам и по отношение качеството на учебниците и учебните пособия в които тя е съавтор. Разработваните от гл.ас. д-р Руслана Димитрова части от учебници и учебни помагала са актуални, методически правилно структурирани и нормативно издържани към момента на тяхното публикуване. Обобщените ми впечатления за учебната дейност на гл.ас. д-р Руслана Димитрова са позитивни. Те се базират на следните критерии:

- академичните учебници и учебни пособия, в които Гл.ас д-р Руслана Димитрова е съавтор са написани ясно, разбираемо и са с актуално съдържание,
- концентрация през последните години в сравнително малко на брой учебни дисциплини, които са в хармония с осъществените научноизследователски проекти /монографии, научни статии, научни проекти, доклади и др./,
- практическата насоченост и приложимост на учебниците и учебните помагала, в които кандидатът е автор или съавтор.

В учебниците и учебните помагала, в които Гл.ас. д-р Руслана Димитрова е съавтор се съдържат елементи и постановки на научното изследване и интерпретиране. Това позволява да се

осигурят необходимите предпоставки за прерастване на учебния в изследователски процес – основно изискване за всяко съвременно висше училище.

5. Количествена и качествена оценка на научноизследователската дейност

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” гл.ас. д-р Руслана Иванова Димитрова участва с достатъчен брой публикации с разнообразно съдържание, актуални като методология на изследване и добре структурирани като видове. Основно място сред представените за рецензиране публикации заемат монографиите, студите, научните статии и докладите. Участието ѝ в научни проекти е белязано с творчески заряд и усет към новото, оригиналното и полезното за учебния процес и социалната практика.

В публикациите на кандидата за доцент по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” се съдържат значими за социалната практика и теорията разработки, които придобиват чертите на приноси. Те представят гл.ас. д-р Руслана Димитрова като ерудиран учен и изследовател с големи аналитични възможности, който сполучливо съчетава теория и практика. В резултат на това публикациите отговарят на съвременните образователни и научни стандарти и са основа за усъвършенстване на учебния процес.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” гл.ас. д-р Руслана Димитрова участва със следната научна продукция, извън дисертационния труд, учебници и учебни пособия:

Вид на публикациите	бр.	стр.
1. Монографии и студии	2	233
2. Научни статии ,	9	120
3. Научни доклади	4	64
4. Учебници и учебни пособия	5	244
5. Други публикации	2	17
Общо публикации	22	678

Публикувана е една научна статия в чуждестранно издание с обем от 8 стр.

В колективните научни разработки и учебните пособия е ясно и точно разграничено участието на гл. ас. Р.Димитрова.

Обобщената оценка за количеството на научната продукция на кандидата за „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” е положителна. Данните от горната таблица показват, че гл.ас. д-р Руслана Димитрова е продуктивен учен и преподавател. Като брой публикации и страници представената научна продукция за участие в конкурса отговаря на изискванията на ЗРАСБ, Правилника за неговото приложение и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

От представените публикации за участие в конкурса като брой страници преобладават научните публикации - 64%. Учебниците и учебните пособия са посветени на учебните дисциплини в преподаването на които кандидатът участва.

Като качество научната продукция на гл.ас.д-р Руслана Димитрова отговаря на съвременните завишени изисквания и очаквания от контролната теория и практика. По отношение на актуалност на разработките може да се отбележи приносът на кандидата при разработването на основни методически и методологически въпроси в самостоятелното монографично изследване на тема „Вътрешният одит в системата на финансовия контрол и управлението на риска”.

Научните публикации, тяхното високо качество и актуалност дават основание да се формулира извода, че гл.ас. д-р Руслана Димитрова е взискателен и самовзискателен учен и преподавател. Това по моя преценка се отрази и на нейното академично и кариерно развитие. Тя умее да формулира актуални проблеми, т.е. да трасира пътя за нови научни изследвания и разработки в областта на финансовия контрол.

В публикациите на кандидата за заемане на академичната длъжност „Доцент” по научната специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност се установяват редица приноси.

Основните положителни резултати в творчеството на кандидата с характер на приноси са оригинални по характер, актуални по съдържание и практически приложими. Те са в състояние да дадат траен отпечатък върху теорията и практиката на финансовия контрол и управлението на риска. Акцентите в научните публикации на гл.ас. Р.Димитрова се поставени върху проблемите на вътрешния финансов контрол в предприятията и управлението на риска. **Приносите са аргументирани, доказани и признати от научната общност и практиката в областта на финансовия контрол и одита.**

Научните постижения и конкретните приноси на кандидата с известна условност се обособяват в две основни групи: а/ теоретико-

методологични приноси в областта на финансовия контрол и управлението на риска, и б/ обогатяване на научните знания и усъвършенстване на финансово-контролната практика и счетоводното отчитане.

Теоретко-методологични приноси в областта на финансовия контрол и управлението на риска

1. На основата на задълбочени проучвания на основни литературни източници и конкретни проучвания на практиката е формулирано определение /дефиниция/ на вътрешния одит. В него се подчертават съществени характеристики като оценъчна дейност, докладване и консултиране на мениджмънта и други заинтересовани органи и лица. Формулираното определение е съществена методическа предпоставка за следващи изследвания за развитието на вътрешния одит.
2. Изследванията на риска доразвиват теорията и са предпоставка за усъвършенстване на практиката по неговото управление в предприятията. Направените анализи на връзката между вътрешен одит, вътрешен контрол и управление на риска са средство за по-целенасочено и пълно представяне на тяхната същност, функции и механизми на функциониране.

Обогатяване на научните знания и усъвършенстване на финансово-контролната практика и счетоводното отчитане

1. Направено е задълбочено изследване на програмното бюджетиране и неговата връзка с финансовия контрол. Формулираните предложения относно информационното осигуряване, оценката и мониторинга на изпълнението на бюджетните програми обогатяват практиката и служат като средство за усъвършенстване на механизмите на съставяне и изпълнение на програмите.
2. Направено е задълбочено изследване на възможностите на вътрешния одит за оценка на риска при формулиране на предположение за действащо предприятие. Предложените скала за оценка на риска и примерната програма за вътрешен одит са съществен инструментариум за голям брой контролни органи за оценка на способността на обектите да бъдат действащи предприятия.
3. Предложените решения на проблемите свързани с оценката и отчитането на операциите при продажба на земя за

строителство на сгради са важна методическа предпоставка и основа за вземането на адекватни управленски решения и счетоводното отчитане на тези операции.

Теоретичните и научно-приложните приноси, които се съдържат в трудовете на гл.ас. д-р Руслана Димитрова са лично дело и с голям ефект за науката и социалната практика. Пряк икономически ефект от разработките не може да се определи. Ефектът може да има различни измерители под формата на образователен, социален и др.

6. Критични бележки и препоръки

В публикациите на гл.ас.д-р Руслана Димитрова се установяват и някои неточности, непълноти и пропуски, които в голяма степен могат да имат дискуссионен характер или са от техническо естество. По-съществените от тях са:

1. Недостатъчен е броят на публикациите в чужбина под формата на монографии, студии и научни статии. Кандидатът има качества и поради това може да се препоръча в бъдеще да се предложат и публикуват значими за теорията и практиката материали /студии и монографии/.
2. На места в публикациите и недостатъчно застъпен критичния анализ на становищата на други автори, на състоянието на практиката и др. за сметка на повествователното изложение на определени факти и явления.

Критичните бележки и препоръките, които се представят обобщено нямат за цел да омаловажат постиженията на кандидата за заемане на академичната длъжност "Доцент" по Професионално направление 3.8 „Икономика”, спец. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”. Те следва да се оценяват и интерпретират като пожелания за бъдещата работа на гл.ас. д-р Руслана Димитрова.

7. Цитирани публикации

Според представената Справка към материалите по конкурса за „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност се установява, че научни публикации на гл.ас. д- Руслана Димитрова са цитирани 2 пъти.

З а к л ю ч е н и е

В резултат на направените оценки и изводи за научните достойнства на публикациите и учебниците и учебните пособия на гл.ас. д- р Руслана Иванова Димитрова може да се приеме, че тя е утвърден учен и преподавател с много положителни качества. Научните приноси на участничката в конкурса са методологическа основа за бъдещи научни изследвания и разработки, както и, че критичните бележки не са от такова естество и съдържане, че да поставят под съмнение нейното успешно участие в конкурса за „Доцент“.

Научните публикации, както и учебниците и учебните пособия, в които участва гл. ас. д-р Руслана Димитрова като обем и качества са значим принос за развитие на теорията и практиката. Поради това приемам, че са налице всички условия и нормативни изисквания да си позволя да изразя положителното си отношение, както и да препоръчам на членовете на Научното жури и уважаемите членове на Факултетния съвет на „Финансово-счетоводния факултет“ да подкрепят нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

08.08.2016 г.
В а р н а

Р е ц е н з е н т :
/проф.д-р ик.н. К. Донеў/

